

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka, JUDr. Karla Šimky, JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci stěžovatele: **S. S.**, zast. Mgr. Dagmar Dřímalovou, advokátkou se sídlem v Praze, Muchova 9/223, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 6. 12. 2005, č. j. 10 Az 7/2005 - 71,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 6. 12. 2005, č. j. 10 Az 7/2005 - 71, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobce jako stěžovatel brojí včas podanou kasační stížností proti shora označenému rozsudku Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 11. 3. 2005, č. j. OAM-708/LE-05-05-2004, jímž mu nebyl udělen azyl s odkazem na ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a bylo vysloveno, že se na něj nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti a jejím doplnění uplatňuje důvody obsažené v § 103 odst. 1 písm. a), c) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“). Předně se domnívá, že v jeho případě byla nesprávně posouzena otázka neudělení azylu, neboť jsou naplněny azylové důvody. Stěžovatel tvrdí, že v případě svého návratu do Indie by mohl být ohrožen na životě, když by mohl být zastřelen policií při fingované přestřelce nebo bez důvodu uvězněn. Na policii se nemůže ve své domovině obrátit, neboť tuto proceduru již vyzkoušel, pomoci se nedočkal, naopak byl policisty zbit a obviněn z terorismu. Uvádí také, že žádost o azyl v České republice podal již v minulosti, po jejím zamítnutí se vrátil do Indie, kde byl ovšem po několika dnech opět zadržen policejními orgány

a opětovně zbit. Odjel tedy ze svého bydliště do jiného města k prarodičům, kde setrval cca 8 měsíců, avšak ani zde nemohl zůstat. Není tedy pravda, že se nesnažil celou záležitost řešit přestěhováním se na jiné místo v Indii, jak v odůvodnění napadeného rozsudku uvádí soud. Stěžovatel se domnívá, že jeho problémy nebyly ryze soukromého charakteru a že jeho jedinou možností bylo opustit vlast. I kdyby v jeho případě snad nebyly shledány důvody udělení azylu dle § 12, 13 zákona azylu, pak jsou naplněny alespoň důvody dle § 14 zákona o azylu. Další stěžovatelova námitka pak směřuje proti procesnímu postupu městského soudu. Stěžovatel tvrdí, že nebyly splněny podmínky pro jednání městského soudu bez jeho přítomnosti. Stěžovatel zamýšlel soudu blíže osvětlit skutečnosti a důvody, které jej vedly k podání žádosti o azyl, při soudním jednání nařízeném na den 6. 12. 2005. Již 5. 12. 2005 ovšem městskému soudu doručil známý stěžovatele lékařskou zprávu, z níž vyplývá, že se stěžovatel nemůže nařízeného soudního jednání zúčastnit z důvodu své zdravotní indispozice, a tudíž nebyly splněny podmínky pro jednání soudu ve stěžovatelově nepřítomnosti.

Stěžovatel proto navrhuje napadený rozsudek zrušit a věc vrátit příslušnému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku bylo vydáno v souladu s právními předpisy. Dále odkazuje na správní spis, zejména na podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního rozhodnutí. Žalovaný neshledává žádné pochybení ani v rozhodnutí městského soudu v dané věci.

Žalovaný navrhuje z výše uvedených důvodů kasační stížnost zamítnout pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 107 s. ř. s. Dospěl však k závěru, že o něm není třeba rozhodovat tam, kde samo podání kasační stížnosti má odkladný účinek ze zákona (§ 32 odst. 5 zákona o azylu).

Vzhledem k tomu, že rozhodnutí krajského soudu bylo vydáno po nabytí účinnosti zákona č. 350/2005 Sb. (tj. po 13. 10. 2005), postupoval zdejší soud již podle s. ř. s. ve znění novelizovaném uvedeným zákonem. Nejvyšší správní soud se proto ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval nejprve otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele a je tedy přijatelná. Nejvyšší správní soud se vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech azylu podrobně věnoval např. ve svých usneseních ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, případně ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 Azs 40/2006 - 57 (obě dostupná na www.nssoud.cz), kde dospěl k závěru, že o přijatelnou kasační stížnost se může jednat mimo jiné tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. Tak tomu bylo i v daném případě, neboť stěžovatelem uplatněný důvod kasační stížnosti ohledně vadného procesního postupu soudu takovouto povahu mít mohl.

Poté, co byla kasační stížnost shledána přijatelnou, mohl se Nejvyšší správní soud zabývat zde uvedenými důvody, přičemž důvodnost kasační stížnosti posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Stěžovatel v kasační stížnosti uvádí důvody odpovídající kasačním důvodům uvedeným v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (*nesprávné posouzení právní otázky soudem*) a výslovně uvádí také důvody spadající pod § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Důvody dle písm. c) zmíněného ustanovení míní stěžovatel svou námitku proti tomu, že soud jednal a rozhodl v jeho nepřítomnosti. Tyto důvody však nelze podřadit pod písm. c), nýbrž pod písm. d) citovaného ustanovení (*nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé*). Nesprávné označení důvodu kasační stížnosti však na jejím posouzení nic nemění, neboť Nejvyšší správní soud důvody kasační stížnosti posuzuje dle jejich obsahu, nikoliv dle jejich označení.

Nejvyšší správní soud zkoumal nejdříve námitky proti vadnému procesnímu postupu soudu. Ze spisu vyplynulo, že dne 5. 12. 2005 byla u městského soudu podána lékařská zpráva, z níž plyne, že stěžovatel trpí křečemi žaludku a zvracením. Lékařem byl doporučen klidový režim doma a hojnost tekutin. Dne 6. 12. 2005 bylo soudem jednáno bez stěžovatele a tentýž den byl vydán napadený rozsudek. Dne 8. 12. byl do spisu založen úřední záznam, z něhož vyplynulo, že uvedená lékařská zpráva byla, ač doručena soudu již 5. 12., do spisu založena až dne 8. 12., tedy dva dny po jednání soudu.

Podle § 49 odst. 1 s. ř. s. nařídí předseda senátu krajského soudu rozhodujícího ve správním soudnictví jednání a předvolá k němu účastníky tak, aby měli k přípravě alespoň deset pracovních dnů; o jednání vyrozumí osoby zúčastněné na řízení. Podle odst. 3 téhož ustanovení neúčast řádně předvolaných účastníků nebrání projednání a skončení věci, nejsou-li důvody pro odročení podle § 50 s. ř. s. Podle § 50 s. ř. s. může být jednání z důležitých důvodů odročeno; soud může odročit jednání též tehdy, jestliže to účastníci shodně navrhnou.

Je tedy třeba odpovědět na otázku, zda jednání dne 6. 12. 2005 proběhlo v souladu se zákonem, přesněji řečeno, zda neodročení jednání bylo v souladu s ustanovením § 50 s. ř. s. Nutno předeslat, že právo na projednání věci před soudem, čítaje v to i právo na osobní účast na jednání soudu a právo při tomto jednání tvrdit skutečnosti, navrhovat důkazy a předkládat právní argumenty, je jedním ze základních pilířů práva na spravedlivý proces a jako takové je zakotveno na ústavní úrovni jak v právu vnitrostátním, tak v mezinárodních úmluvách o lidských právech (čl. 38 odst. 2 věta první Listiny základních práv a svobod, čl. 6 odst. 1 věta první Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod).

Odepřít právo osobní účasti na jednání soudu proto lze jen výjimečně; jedním z takových důvodů by mohlo být, pokud účastník řízení či jeho zástupce svým chováním svoji neúčast způsobí a zaviní, a to z důvodů, které nelze omluvit. V těchto intencích je nutno vykládat ustanovení § 50 s. ř. s. – jednání musí být podle tohoto ustanovení odročeno vždy, když existuje důležitý důvod, přičemž za důležitý důvod bude nutno považovat neúčast účastníka nebo jeho zástupce na jednání z omluvitelných důvodů. Soud zde nemá možnost volby a za splnění předpokladu existence důležitého důvodu odročit jednání vždy musí; právě takto a nikoli výlučně za použití gramatického výkladu nutno vykládat slovo „může“, obsažené v tomto ustanovení.

Skutečnost, že v okamžiku jednání samosoudkyně o lékařské zprávě nevěděla, není právně relevantní, neboť Nejvyšší správní soud zkoumá procesní postup městského soudu jako celku. Je sice pravda, že soudu byla předložena toliko lékařská zpráva a nikoliv již žádost o odročení jednání, ovšem tuto skutečnost lze tolerovat, uvážíme-li, že stěžovatel není českým

občanem, nebyl v řízení zastoupen advokátem, nemá perfektní znalost češtiny a v době, kdy byla zpráva podána městskému soudu, se nenacházel v dobrém zdravotním stavu. Ze zprávy samotné je rovněž patrné, že stěžovateli byl doporučen klid na lůžku i na den, kdy proběhlo jednání městského soudu. Za těchto okolností tak je dovoditelné, že předložení lékařské zprávy bylo fakticky žádostí o odročení jednání.

Nejvyšší správní soud nemá ani žádné indicie, z nichž by snad mohlo vyplynout, že stěžovatel chtěl svou neúčastí u soudního jednání jen uměle prodloužit celý proces. Za situace, kdy stěžovatel namítá, že by při soudním jednání osvětlil některé důležité aspekty svého případu, je jednání bez jeho přítomnosti, která byla postačujícím způsobem omluvena, porušením stěžovatelova práva zakotveného v čl. 38 odst. 2 větě první Listiny základních práv a svobod a též ve shora uvedených ustanoveních mezinárodních smluv o lidských právech a na úrovni jednoduchého práva procesně zakotvené zejména v § 49 odst. 1, odst. 3 a § 50 s. ř. s.

Na okraj je třeba také poznamenat, že právní názor Nejvyššího správního soudu v dané věci je shodný s názorem uvedeným v rozsudku zdejšího soudu ze dne 17. 2. 2005, č. j. 2 Afs 5/2005 - 96, dostupný na www.nssoud.cz.

Samotnou hmotněprávní podstatou věci se Nejvyšší správní soud nezabýval a ani zabývat nemohl, neboť k tomu by bylo lze přistoupit pouze poté, co by ve věci proběhlo procesně bezvadné řízení před krajským soudem.

Nejvyššímu správnímu soudu tedy nezbylo než rozsudek krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení, neboť kasační stížnost žalobce byla důvodná, když řízení před krajským soudem bylo postiženo vadou spočívající v jednání soudu a rozhodnutí ve věci samé za situace, kdy soud měl jednání podle § 50 s. ř. s. odročit, což nutno považovat za vadu, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) in fine s. ř. s.]

Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, v němž je vázán právním názorem v tomto rozsudku vysloveným (§ 110 odst. 1, 3 s. ř. s).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti městský soud rozhodne v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. dubna 2007

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu